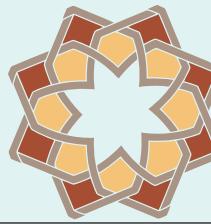

Piše: BENJAMIN EF.
IDRIZ

CENTAR ZA DIJALOG – VESATIJJA

مركز الوسطية للحوار

AL-WASATIYYA CENTER FOR DIALOGUE

SARAJEVO – ساریفو

Wadribuhunne! Da li Kur'an zagovara udaranje žene?

Ružni običaj da se brutalno postupa sa ženama star je koliko i čovječanstvo. Međutim, na ovakav način muškarac ne dokazuje svoju snagu, nego svoju slabost. Zbog različitih preferencija, kojima je Bog odlikovao muškarca i ženu, nastaju trvenja među partnerima. Nelemeniti muškarac reaguje tako što se služi nasiljem, a kako bi legalizovao svoju brutalnost on se koristi religijskim tekstovima. Tako on vjeruje da postoji jedan ajet u Kur'antu koji opravdava njegovo ponašanje: «wadribuhunne! - „Udarite ih!“. Ova riječ je dovoljna legitimacija za nasilnog muškarca da izvrši ovu „zapovijed“. Ali, da li ova riječ/naredba, u 34. ajetu sure En-Nisa, zaista kaže da muškarac treba tući ženu?

Kako Milostivi Allah, koji, u ajetu 30/21, zahtjeva u braku «mewedde» ljubav i «rahmet» samlost, sada može zapovijediti suprotno od toga: «Udarite ih!»? To bi značilo da je Allah predviđio nasilno rješenje bračnih problema. Ali, ovo bi se suprostavilo 128. ajetu iste sure, u kojem Allah zahtjeva od bračnih parova da se pomire: «ves-sulhu-hajr/ Nagodba je bolja!». A nagodba i kompromis se može postići isključivo mirovnim pregovorima i jekom dijaloga. Dakle, riječ «wadribuhunne» moguće je, štaviše mora, da ima drugi značaj nego «udarite ih». Ovo drugo značenje, u većini prijevoda Kur'ana na raznim svjetskim jezicima, pa i na bosanskom, je zapostavljenno. Umjesto analiziranja te riječi, komentatori i mufessiri Kur'ana pokušali su ublažiti tumačenje «udarite ih», tako što ovu zapovijed podrazumijevaju kao zadnje sredstvo pomoću kojeg bi se, kod jakog raskola, ponovo uspostavio red u porodici. Suprug bi trebao, po ovom tumačenju, da tu kaznu sproveđe na simboličan način, sa četkicom za zube, kako žena ne bi trpjela bolove. Ovakvo tumačenje je više nego mizerno! Pokušaj da se nasilje u svakom slučaju opravda, umjesto da se pažljivije pogleda u tekst, mnogim ženama je donio neizrecivu patnju. Jer, koji je još čovjek svoju ženu u žestokoj ljutnji istukao štapom u veličini jedne četkice za zube?!

Kako, dakle, tumačiti ovaj ajet?

Savremeni turski mufessiri/komentatori i prevodioci Kur'ana poput Mustafa Islamoglu, prof. dr. Bayraktar Bayraklı, prof. dr. Mehmet Okuyan, İhsan Eliaçik, prof. dr. Hasan Elik, nude nam zapaženi pristup u prijevodu riječi «wadribuhunne», u kontekstu 34-35. ajeta sure En-Nisa (Žene), na sljedeći način: «Rastavite se od njih na neko vrijeme!». Prenešimo kom-

pletan prijevod ova dva ajeta: «Muškarci imaju suočećanje i odgovornost prema ženama; oni ih štite. Ovo je stoga tako, zato što je Bog jedne učinio različitim u odnosu na one druge i zato što oni troše svoje imetke. Žene koje su poštene, one koje znaju sačuvati intimnost, jer je Bog naredio da se ona sačuva, i one koje su sa punim poštovanjem predane Bogu. Kada se žestoko posvadate sa svojim ženama, prvo razgovarajte s njima; ako to ne koristi, ostavite ih same u njihovim posteljama; a ako ni to ne koris-

U tom pravcu upućuje, prije svega, ponašanje Allahovog Poslanika a.s. koji je najbolje implementirao Kur'an. On nikada nije digao ruku na svoje žene (Muslim) i oštros je kritikovao one koji su prema svojim ženama bili nasilni.

Ova dva ajeta predlažu u slučaju svađe među supružnicima, postupanje za rješavanje problema u pet koraka. Kao prvo se navodi razgovor i sporazum, a ako to ne koristi, onda se predlaže druga metoda, razdvajanje u postelji, odnosno u sobama u kući. Ukoliko ni to ne koristi, onda slijedi treći korak: «wadribuhunne», a to je privremeno udaljavanje iz zajedničkog stana. Ako ni ova mjera ne koristi, dolazi četvrti korak gdje se uključuju starije osobe iz obadvije porodice kao pomiritelji, a ako ni ovo ne donese rješenje, kao peta faza odnosno krajnje rješenje ostaje razvod, ali i u tom slučaju Kur'an nudi mogućnost izmirenja nakon razvoda. Glavni cilj je, dakle, pomirenje i očuvanje porodične sreće. Ovaj kur'anski „plan za rješenje u pet faza“ predstavlja univerzalnu pomoć svim bračnim parovima. Nije li ovo put rješavanja kojim pokušavaju da idu gotovo svim građanski sudovi na svijetu?!

Kao što vidimo, ovi mufessiri ne prevode riječ «wadribuhunne» kao «udarite ih!» nego kao «rastavite se od njih na neko vrijeme!», zato što osnova riječi *da-ra-be* ima i drugo značenje osim „udariti“ poput: pokucati, zasvirati, ostaviti, rastaviti, razdvojiti, pokazati, navesti, činiti, itd. Također ima mjesta u Kur'antu, gdje se osnova *da-ra-be* upotrebljava u značenju otici, privremeno ostaviti, otvoriti. Od ove osnove izvedena je naprimjer i arapska riječ za štrajk gladi -*idrab-anit-taam*. Ova riječ *idrab* riječ *wadribuhunne* u ajetu potječe od iste osnove (d-r-b). Zašto bi onda to trebalo u jednom slučaju da znači «uzdržavati se od jela», a u drugom bi obavezno trebalo značiti «udariti»? U istoj suri, En-Nisa, u 101. ajetu, nalazimo još jednom riječ sa osnovom *da-ra-be*, ovog puta u značenju «**udaljiti se** iz jednog mjesta radi putovanja». U 77. ajetu sure Ta-ha ista riječ je upotrijebljena u značenju „**otvoriti**“: „*On da smo Mi objavili Musau sljedeće: Kreni noću sa mojim narodom i otvorim jedan suhi put u moru; nemoj se bojati da bi mogli biti uhvaćeni.*“ Riječ sa ovom osnovom *da-ra-be*, se pojavljuje na još tačno 53 druga mjesta u Kur'antu. I pored toga pregled prijevoda Kur'ana pokazuje da *da-ra-be* ni na jednom drugom mjestu osim na ovom nije prevedena sa «udariti». Prevodioci Kurana, koji «wadribuhunne» prevede kao «udarite ih», čine jednu veliku grešku, kako u jezičkom, tako i u etičkom smislu, posebno zato što je to u suprotnosti sa Allahovim principima ljubavi i samlosti. Sa ovim ajetom Allah dž.š. je htio da se zaustavi nasilje nad ženama, koje je u tadašnjem društvu bilo rašireno i da se muškarci umjesto toga na neko vrijeme udalje od svojih žena.

U tom pravcu upućuje, prije svega, ponašanje Allahovog Poslanika a.s. koji je najbolje implementirao Kur'an. On nikada nije digao ruku na svoje žene (Muslim) i oštros je kritikovao one koji su prema svojim ženama bili nasilni. Jednog dana neke žene su se požalile da njihovi muževi sa njima grubo postupaju. Poslanik je zatim stupio pred zajednicu i rekao: „Muškarci, koji tuku svoje žene ne trebaju vjerovati da su dobri ljudi.“ (Ebu Davud). Kada je on jednom imao probleme sa svojim ženama, odvojio je svoj bivak, otprilike na mjesec dana, od njihovog, zatim je slijedilo pomirenje (Buhari). Ova Poslanikova praksa potvrđuje pretpostavku, da riječ «wadribuhunne» znači «odvojite se na neko vrijeme» a nipošto «udarite ih».

ti, onda «wedribuhunne» rastavite se od njih na neko vrijeme. Ako se one pomire sa vama, ne tražite dalje izgovore, da ih odbijate. Samo je Bog uzvišen i velik.» (34) „Ako se pribojavate razdora između bračnih partnera, onda neka dođe po jedan pomiritelj iz obadvije porodice. Ako oni zaista žele da se izmire, Bog će dati da im se namjera ostvari. Bog sve zna i sve čuje.“ (35).¹

¹ Pogledaj komentar ovog ajeta u tefsirima: Mustafa Islamoglu, «*Hayat Kitabi Kur'an, gerekceli Meal-Tefsir*»; Hasan Elik, «*Tevhit Mesajî, Özlü Kuran Tefsiri*»; İhsan Eliaçik, «*Yasayan Kur'an, Türkçe Meal/Tefsir*»; Bayraktar Bayraklı, «*Yeni Bir Anlaysın Isığında Kur'an Tefsiri*»